

Modernisme i modernitat

Vilassar de Mar i el canvi de segle

El compositor català Enric Granados (1867-1916), de la generació modernista, composà part de la seva obra **Goyescas** a Vilassar, en un petit habitatge que s'havia construït i que anomenava «La Tartana»; l'arquitecte Eduard Ferrés i Puig (1872-1928) ocupà el càrrec d'arquitecte municipal i realitzà a Vilassar de Mar diverses obres d'estil modernista de gran qualitat; dos germans, en Joan Llimona (1860-1926) i en Josep Llimona (1864-1934), pintor i escultor respectivament i membres del «Círcol» Artístic de Sant Lluc (creat el 1893), deixaren petjada de la seva obra durant el seu sojorn a Vilassar de Mar; fins i tot mossèn Jacint Verdager (1845-1902) va fer alguna estada a Vilassar de Mar: aquest insigne poeta havia mantingut una intensa relació amb la mar, ja que fou llarg temps capellà en un dels vapors de la Companyia Trasatlàntica, i a Vilassar de Mar visitava la família Arumí, relacionada amb afers nàutics.¹

Però no només és significativa la notícia documental que tenim d'aquests personatges (entre molts d'altres). Una passejada pels nostres carrers ens farà veure un ampli repertori de formes modernistes: decoracions amb el característic «cop de tralla», espirals, decoracions florals geometritzades, laberints de línies, formes d'inspiració gòtica... Així com el repertori de materials: malgrat que no hi ha massa exemples de l'ús de l'obra vista a les façanes, sí que comptem amb una interessant proliferació de vitralls i, evidentment, amb la presència del ferro forjat.

El Fi de Segle, a Vilassar de Mar com a Catalunya, fou la part visible de l'iceberg de la industrialització, el corollari de més de cent anys de comerç, navegació i producció industrial des de la perspectiva de la modernitat capitalista i que, pel que fa a la producció artística, arquitectònica, d'objectes, etc., tingué com a aparador l'Exposició Universal de Barcelona del 1888.

Una època cimera que obrí la porta d'una nova societat, però que ho va fer tanmateix reflexionant sobre el seu passat, un moment en què els canvis no només s'esbrinen a nivell

d'objectes i formes sinó que aquests són les pistes d'un canvi ideològic. Per exemple, diu la doctora Mireia Freixa parlant de Josep Llimona: «La seva aportació serà també decisiva en el canvi iconogràfic que es produeix en l'escultura funerària: la representació de la mort perdrà el seu sentit de **triomf burgès** i es convertirà en un procés d'interiorització que tendirà cap a representacions cada cop més abstractes [...]».²

Per la importància que revesteix aquest període, per les possibilitats d'una interpretació a partir del nostre patrimoni, i per la coincidència cronològica i temàtica amb l'àmbit de treball del nostre Museu, ens proposem a partir d'ara i fins a començaments del 1993, un cicle d'activitats al voltant del Fi de Segle. La nostra primera proposta és un programa al voltant de la **Imatge de la Mort al Maresme**, en col·laboració amb el Museu d'Estampació Tèxtil de Premià de Mar i la Universitat de Barcelona; les activitats es dividiran en tres grans apartats: *a) El Pensament i la Paraula* (dividit en filosofia i literatura); *b) Sons, Formes i Espais* (música, arts plàstiques i aplicades, i arquitectura); i *c) Procés i Ritual* (història i vida quotidiana).

El programa concret queda detallat en les pàgines d'aquest número de **Singladures** i s'ha intentat que el seu bastiment fos el triangle de conceptes bàsics d'un Museu: *l'estudi i la investigació* (per a la qual cosa es desenvoluparà un seminari d'estudi amb la participació de membres de la Universitat de Barcelona); *l'exposició com a llenguatge específic* (i en preparam dues: **Imago Mortis. La mort al Maresme de Fi de Segle**, i **El Modernisme a Vilassar de Mar**); i *la difusió del patrimoni*: un curs sobre **Música catalana, música a Vilassar de Mar** i un recital d'una antologia poètica en relació al tema, a més de les ja habituals propostes a les Escoles.

Comptem, doncs, amb la vostra participació.

LLUM TORRENTS

1. Lluís Guardiola i Prim, *Sant Joan de Vilassar*, Vilassar de Mar, 1955, pàg. 544.

2. Mireia Freixa, *El Modernisme a Catalunya*, pàg. 57.

JORNADES D'ESTUDI I DIFUSIÓ: **IMAGO MORTIS** LA IMATGE DE LA MORT AL MARESME

● Presentació de Comunicacions:

Museu de la Marina de Vilassar. Edifici Sénia del Rellotge. 08340 Vilassar de Mar
Museu d'Estampació Tèxtil de Premià de Mar. Camí ral 54. 08330 Premià de Mar

DEL 20 DE JULIOL AL 20 D'OCTUBRE

- Apartats temàtics: 1. «El Pensament i la Paraula» (filosofia i literatura).
2. «Sons, Formes i Espais» (música, arts plàstiques i aplicades, i arquitectura)
3. «Procés i Ritual» (història i sociologia).

- Grups de Treball: Del 3 al 29 de novembre.

La publicació de les Actes, Ponències i altres activitats es duren a terme al llarg dels mesos de novembre i desembre de 1992. Es lliurarà Certificat d'Assistència.

- Inscripció: 2.000 pessetes • Estudiants i Socis del Collectiu Sénia del Rellotge: gratuïta.